EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2020/1942,

14. mai 2020,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0059/2020),

A. arvestades, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (edaspidi „asutus“) tulude ja kulude kalkulatsiooni [1] kohaselt oli asutuse 2018. aasta lõplik eelarve 44 191 067 eurot, mis tähendab 2017. aastaga võrreldes 5,02 % suurust kasvu; arvestades, et asutust rahastatakse liidu toetusest (26,59 %), liikmesriikide riiklike järelevalveasutuste osamaksust (46,44 %) ja järelevalve alla kuuluvate üksuste tasudest (25,78 %) [2];

B. arvestades, et kontrollikoda märgib oma aruandes asutuse eelarveaasta 2018 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta sai piisava kindluse selle kohta, et asutuse raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib rahuloluga, et 2018. aastal tehtud eelarveseire tulemusel oli eelarve täitmise määr 99,99 %, mis on 2017. aastaga võrreldes veidi (0,01 % võrra) madalam; märgib, et maksete assigneeringute täitmise määr oli 88,87 %, mis on eelnenud aasta määrast 0,89 % võrra madalam;

2. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt võtab asutus vastavalt tasusid käsitlevale määrusele reitinguagentuuridelt tasu ja tasusummadest tuleks katta ainult asutuse kulusid, mis on seotud reitinguagentuuride registreerimise, sertifitseerimise ja järelevalvega; märgib, et 2017. aastal ületasid asutuse poolt reitinguagentuuridelt küsitud tasud kulusid 853 950 euro võrra ja asutus kulutas selle ülejäägi muuks tegevuseks, kuid 2018. aastal olid kulud reitinguagentuuridelt saadud tasudest 224 664 euro võrra suuremad; märgib, et perioodil 2015–2018 tekkinud erinevus on kokku 540 412 eurot; märgib peale selle, et asutus võtab vastavalt tasusid käsitlevale määrusele tasu ka kauplemisteabehoidlatelt ning tasusummadest tuleks katta ainult kulusid, mis on seotud kauplemisteabehoidlate registreerimise ja järelevalvega; märgib, et 2017. aastal ületasid kauplemisteabehoidlate registreerimise ja järelevalvega seotud kulud nende teenustega seotud tasusid 452 466 euro võrra ning 2018. aastal ületasid asutuse kulud samas valdkonnas nende teenustega seotud tasusid 30 882 euro võrra; märgib, et perioodil 2015–2018 tekkinud erinevus oli kokku 545 735 eurot (ehk 6 %); täheldab, et ehkki asutus järgis komisjoni sellekohaseid juhiseid, võivad üle- ja puudujäägid põhjustada tegevuste iga-aastast ristrahastamist; võtab teadmiseks, et asutus vastas, et 2017. aastal pidi ta vahendeid ümber paigutama, et leevendada kauplemisteabehoidlatega seotud spetsiifilist riski, mille tulemusel tekkis võetud tasude ja tegelike kulude vahel erinevus, kuigi ta kasutas järjepidevalt komisjoni poolt tasude eelarvestamise mudeli kohta antud suuniseid, ning lühiajaline tasakaalustamatus tuleb pikas perspektiivis tasakaalustada; kutsub asutust üles jätkama sellise ristfinantseerimise piiramist seni, kuni asutuse eelarves suuri kõrvalekaldeid enam ei esine;

3. märgib, et tasudest, mida reitinguagentuurid nende üksuste registreerimise, sertifitseerimise ja järelevalve eest maksid, tekkis ajavahemikus 2015–2018 kokku 0,5 miljoni euro suurune ülejääk; on arvamusel, et ülejääk peaks olema ajutine ja seda ei tohiks kasutada muude meetmete püsivaks ristrahastamiseks;

[1] ELT C 19, 15.1.2019, lk 1.
[2] ELT C 19, 15.1.2019, lk 3.

Tulemuslikkus

4. märgib, et asutus viis oma iga-aastases tööprogrammis ette nähtud tegevustest lõpule 90 %;

5. märgib, et MiFID 2 rakendamine oli suurim projekt, mille asutus 2018. aastal ellu viis; märgib peale selle, et asutuse üks peamisi ülesandeid ja eesmärke oli korrektselt valmistuda selleks, et Ühendkuningriik astub liidust välja kokkuleppeta, millega seotud ebakindluse tõttu tuli teha suuremaid jõupingutusi;

6. märgib, et asutuse töökoormus on pidevalt suurenenud ning asutuse töö hõlmab nii reguleerimisülesandeid kui ka liidu õiguse kohaldamise ja täitmise tagamist;

7. märgib, et asutus kuulub koos Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) ning Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalvega (EIOPA) ühiskomiteesse, mille eesmärk on tagada valdkonnaülene järjepidevus ning finantskonglomeraatide järelevalves ja muudes sektoriülestes küsimustes ühised seisukohad, ning tal on Euroopa Liidu Raudteeametiga ühine pearaamatupidaja ja ta on osalenud paljudes ühishangetes teiste asutustega, püüdes alati koostöö kaudu tõhusust saavutada; soovitab asutusel tungivalt püüda igati teha kõigi liidu asutustega veel rohkem ja ulatuslikumat koostööd;

8. märgib eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni märkuste põhjal, mis on seotud 2017. aastal kolme Euroopa järelevalveasutuse kohta tehtud välishindamisega, et Euroopa järelevalveasutuste läbivaatamist käsitlev õigusloomeprotsess viidi 2019. aasta kevadel edukalt lõpule, ning märgib, et nii Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010 ([3]) kui ka liidu asjakohaste valdkondlike õigusaktide muudatusi viiakse nüüd ellu;

9. väljendab heameelt selle üle, et asutus uuris selliseid dividendiarbitraaži kauplemisskeeme nagu *cum-ex* ja *cum-cum*; soovitab asutusel teha sellest uurimisest selged järeldused, et peatada praegu liidu finantsturgude terviklikkust ohustavad tavad ja takistada selliste tavade tekkimist tulevikus;

10. peab kiiduväärseks, et 2019. aasta juulis avaldas asutuse aruande „Preliminary findings on multiple withholding tax reclaim schemes“ („Kinnipeetava maksu mitmekordse tagasinõudmise skeeme käsitleva uuringu esialgsed leiud“), mille ta koostas vastavalt Euroopa Parlamendi 29. novembri 2018. aasta resolutsioonile majanduskuritegevuse ja kehtiva õigusraamistiku nõrkade kohtade kohta *cum-ex* skandaali valguses (2018/2900(RSP)), milles parlament palus asutusel selliseid maksuskeeme nagu *cum-ex* ja *cum-cum* uurida; väljendab rahulolu ka selle üle, et asutuse järelevalvenõukogu kiitis heaks määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 22 lõike 4 kohase ametliku uurimise algatamise; soovitab asutusel teha sellest uurimisest selged järeldused, et peatada praegu liidu finantsturgude terviklikkust ohustavad tavad ja takistada selliste tavade tekkimist tulevikus;

11. rõhutab, et asutusel on kogu Euroopa finantssüsteemis ühtse järelevalve- ja reguleerimiskorra edendamisel suur roll, et tagada liidus finantsstabiilsus, paremini integreeritud, tõhusam ja turvalisem finantsturg ning kõrgel tasemel tarbijakaitse, suurendades toodete ja finantsteenuste turul õiglust ja läbipaistvust;

12. rõhutab, et asutus peab oma tegevuses pöörama erilist tähelepanu selle tagamisele, et järgitaks liidu õigust, proportsionaalsuse põhimõtet ja siseturu aluspõhimõtteid;

13. on mures selle pärast, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1060/2009 ([4]) järelevalvesätete rakendamine suuniste ning küsimuste ja vastuste kujul võib väiksemaid turuosalisi liigselt koormata ja seega turul konkurentsi vähendada; ([5])

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1060/2009 reitinguagentuuride kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 1).

([5]) Creditreform Rating AG-lt saadud tagasiside põhjal.

14. rõhutab, et asutus peab tagama samas kõigi ülesannete täieliku ja tähtaegse täitmise, kuid jääma nende ülesannete ja volituste juurde, mille parlament ja nõukogu on talle andnud, ja neid täiel määral kasutama, ning asutus ei tohi mingil juhul proovida oma volitusi ületada; juhib tähelepanu sellele, et kui asutus keskendub parlamendi ja nõukogu antud volitustele, muutub ressursikasutus tõhusamaks ja tulemuslikumaks;

Personalipoliitika

15. märgib, et 31. detsembril 2018. aastal oli ametikohtade loetelust täidetud 95,51 %, kusjuures liidu eelarves kinnitatud 156 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 149 (2017. aastal oli kinnitatud ametikohti 150); märgib, et 2018. aastal töötas asutuse heaks ka 68 lepingulist töötajat ja 14 lähetatud riiklikku eksperti;

16. kahtleb, kas asutusele eraldatud vahenditest piisab, et ta saaks täita suurenevaid ülesandeid, näiteks väärtpaberistamise, prospekti 3 ja rahaturufondide valdkonnas, kus töökoormus on suurenenud, kuid ametikohti ei ole lisatud;

17. võtab rahuloluga teadmiseks, et 2018. aastal valitses asutuse teatel kõrgemas juhtkonnas (üks mees ja üks naine) ja haldusnõukogus (kolm meest ja kolm naist) sooline tasakaal;

18. märgib, et asutuse tööjõu voolavus oli 6,9 %, millega täideti asutuse eesmärk (voolavus alla 10 %);

19. märgib, et asutus võttis vastu inimväärikuse kaitsmise ja ahistamise ennetamise poliitika ning ajakohastas oma varasemaid eeskirju otsusega, mille haldusnõukogu võttis vastu 2018. aasta detsembris kooskõlas komisjoni mudeliga; märgib, et asutus nimetab ametisse konfidentsiaalsed nõustajad ja korraldab korrapäraselt teadlikkuse suurendamise üritusi;

20. peab küsitavaks, kas ajutiste töötajate ja väliskonsultantide kasutamine selle asemel, et suurendada oma töötajate arvu, on pikas perspektiivis ressursside parim kasutus;

21. märgib, et kontrollikoda täheldas, et asutustel on tekkinud tava palgata IT-konsultandi ülesannete täitmiseks koosseisuväliseid töötajaid; nõuab, et nii olulises ja delikaatses valdkonnas vähendataks sõltuvust koosseisuvälisest töötajatest nii palju kui võimalik, et piirata võimalikke ohte;

Hanked

22. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt kasutab asutus IT-ettevõtetega sõlmitud lepinguid, mis on sõnastatud nii, et see võib selgelt kindlaks määratud IT-teenuste ja -toodete asemel tähendada ajutiste töötajate kasutamist, samas kui kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/104/EÜ ([6]) tuleks kohaldada erireegleid ja ajutisi töötajaid saab kasutada üksnes lepingute alusel, mis on sõlmitud volitatud ajutist tööd pakkuvate büroodega; märgib, et IT-teenuslepingute kasutamine töötajate leidmiseks ei vasta liidu sotsiaal- ja tööhõive-eeskirjadele ning toob asutusele kaasa õiguslikud ja maineriskid; palub asutusel tagada, et lepingutes tehtaks selget vahet IT-teenuste hankimise ja ajutiste töötajate kasutamise vahel;

23. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt alustas asutus 2018. aastal hankemenetlust Pariisis uue kontoripinna üürimiseks; märgib, et algselt plaanis asutus ühishanget teiste liidu asutustega, nt EBAga, kes valmistus samal ajal Londonist Pariisi kolima; märgib, et asutus ja EBA jõudsid järeldusele, et ühishankel ei oleks perspektiivi ning asutus ja EBA korraldasid nii kontoripinna üürimiseks kui ka muude sellega seotud teenuste hankimiseks eraldi hankemenetlused ning jätsid kasutamata võimaluse saavutada mastaabisäästi ja parandada tõhusust; kutsub asutust üles tihendama koostööd teiste ametitega ja korraldama võimaluse korral ühishankeid, et mitte jätta mastaabisäästu ja tõhususe suurendamise võimalusi kasutamata;

24. märgib, et asutus on teinud märkimisväärseid pingutusi uute kontoriruumide rendi hankedokumentide koostamisel, kuid pakkumuste hindamise metoodikas peab ta endiselt parandama pakkumuste hindamise dokumenteerimist ja jälgitavust, ning kuna hindamisaruandeid kasutatakse hankemenetluste eri etappides peamise infoallikana, peaks nende sisu olema ammendav ja hõlmama kõiki vajalikke üksikasju;

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/104/EÜ renditöö kohta (ELT L 327, 5.12.2008, lk 9).

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

25. märgib, et 28 % asutuse eelarvetuludest saadi järelevalve alla kuuluvatelt üksustelt võetud tasudest; märgib, et huvide konfliktide ärahoidmiseks on rakendatud meetmeid, mida on ka auditeeritud; palub asutusel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile ka edaspidi aru huvide konfliktide vältimiseks võetud meetmetest; võtab peale selle teadmiseks asutuse seisukoha, et tasude kogumine komisjoni poolt oleks ebatõhus ning suureneks ebatäpsuse ja arvutusvigade oht, mis omakorda kahjustaks mainet;

26. väljendab rahulolu selle üle, et sidusrühmadega toimunud kohtumiste protokollid on avaldatud, nagu seda nõudis Euroopa Ombudsman; kutsub asutust üles järgima Euroopa Ombudsmani soovitust lisada üldsusele mõeldud teabesse märge selle kohta, kas sidusrühmadega toimunud kohtumise kohta on olemas üksikasjalikud kirjeldused ja üldsus saab taotleda dokumentidele juurdepääsu, tingimusel et kõnealused protokollid ei sisalda salajast äriteavet;

27. rõhutab, et kõigi liidu asutuste ja liidu kui terviku jaoks on tähtis avatud, tõhus ja sõltumatu haldus; tuletab meelde nn pöördukseefektist tulenevat huvide konflikti probleemi ja rõhutab, et selliste küsimustega tegelemiseks on vaja ühtset õigusraamistikku;

Sisekontroll

28. tõdeb eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni märkuste ja tähelepanekute põhjal, mis on seotud komisjoni siseauditi talituse (IAS) auditiga riiklike pädevate asutuste vastastikuse hindamise kohta, et kõik seotud meetmed on lõpule viidud;

29. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt avaldas komisjoni siseauditi talitus 2018. aastal auditiaruande teemal „Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve tulud ja tegevuspõhine juhtimine“ ning asutus on koostanud parandamist vajavate valdkondade kohta tegevuskava; palub asutusel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selles valdkonnas võetud meetmetest aru;

Muud märkused

30. märgib, et 2018. aastal avaldas Ühendkuningriigi eeldatav lahkumine liidust asutuse kavandatud tööle ja tulemustele suurt mõju ning tõi kaasa palju ettevalmistavat tööd, eelkõige järelevalvealase ühtsuse, killustumise vältimise, õigusliku arbitraaži, otsese järelevalve ja riskihindamise valdkonnas; märgib, et asutus analüüsis üksikasjalikult, millist mõju võib Ühendkuningriigi eeldatav väljaastumine liidust organisatsiooni tegevusele avaldada, ning ta on määranud ametisse spetsiaalsed töötajad, kes nõustavad ja annavad nendes küsimustes korrapäraselt aru;

31. kutsub asutust üles keskenduma sellele, et levitada oma uuringutulemusi üldsuse hulgas ning suhtlema üldsusega sotsiaalmeedia ja muude meediakanalite kaudu;

32. rõhutab, et finantssüsteem vastutab kestlikkusega seotud probleemide lahendamise ja selle tagamise eest, et liit täidaks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonist tulenevad, Pariisi kokkuleppe raames võetud kohustused; rõhutab, et asutusel on suur roll keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimistegurite integreerimisel õigus- ja järelevalveraamistikku ning erakapitali kaasamisel ja suunamisel kestlikesse investeeringutesse; rõhutab seetõttu, et vaja on piisavalt vahendeid, et jälgida, kuidas finantseerimisasutused ja riikide pädevad asutused raamistikku täidavad;

33. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 14. mai 2020. aasta resolutsioonile ([7]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([7]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0121.